

WetsTaal 1

De syntax en semantiek van de logisch formele,
declaratieve en breed begrijpelijke taal

WetsTaal Handreiking
Werkversie 04 mei 2023

Deze versie:

https://diederikd.github.io/wetstaal_1_documentatie/

Laatst gepubliceerde versie:

https://diederikd.github.io/wetstaal_1_documentatie/v0.0.2

Laatste werkversie:

https://diederikd.github.io/wetstaal_1_documentatie/

Vorige versie

https://diederikd.github.io/wetstaal_1_documentatie/v0.0.1

Redacteur:

WetsTaal ([WetsTaal](#))

Auteurs:

Sjir Nijssen (-)

Diederik Dulfer (-)

Doe mee:

[GitHub diederikd/wetstaal_1_documentatie](#)

[Dien een melding in](#)

[Revisiehistorie](#)

[Pull requests](#)

Dit document is ook beschikbaar in dit niet-normatieve formaat: [pdf](#)

Dit document valt onder de volgende licentie: [Creative Commons 0 Public Domain Dedication](#).

Samenvatting

Tekst

Status van dit document

Dit is een werkversie die op elk moment kan worden gewijzigd, verwijderd of vervangen door andere documenten. Het is geen door het TO goedgekeurde consultatieversie.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Status van dit document

- 1. Wetstaal 1**
- 2. Objectief en subjectief recht**
- 3. Rechtssubject in het objectieve recht (wetgeving)**
 - 3.1 Wat is een rechtssubject, oftewel de semantiek?
 - 3.2 Waarom beginnen we met rechtssubject?
 - 3.3 Wat is een rechtssubject?
 - 3.4 Opbouw van de kennis
 - 3.5 Voorbeelden van rechtssubjecten
- 4. Rechtsbetrekking in het objectieve recht (wetgeving)**
 - 4.1 Wat is een rechtsbetrekking, oftewel de semantiek?
- 5. Rechtsfeit (juridische toestandsveranderaar)**
- 6. Rechtsgevolgen (toestandsverandering)**
- 7. Rechtsobject**
- 8. Juridisch relevant feit in het objectieve en subjectieve recht**
- 9. Juridische toestand**
- 10. Afleidingsregel**
- 11. Voorwaarde**
- 12. Variabele en waarde**
- 13. Juridisch scenario met juridische aktes**

14. **Conformiteit**

15. **Lijst met figuren**

A. **Index**

A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie

A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

§ 1. Wetstaal 1

Het belang van Wetsanalyse ter bevordering van wendbare wetsuitvoering alsmede voor het opstellen van wendbare wetgeving wordt in Nederland steeds breder onderkend. In het programma Werk aan Uitvoering neemt toekomstbestendige wet- en regelgeving een centrale plaats in (Zie paragraaf 4.3). In Handelingsperspectieven op bladzijde 6 lezen we (let op, hier is bedoeld doelstelling voor 2030):

Overheidsdienstverlening aan burgers en bedrijven is verschoven van een sterk proces-georiënteerde ‘one size fits all’ inrichting en aanpak van de publieke dienstverlening, naar een aanpak waarin de behoefte van burgers en bedrijven centraal komt te staan.

RegelSprak RegelSprak is een gecontroleerde Nederlandse taal die is ontwikkeld bij de Belastingdienst. Deze taal wordt gebruikt om belastingregels mee te beschrijven. De RegelSprak-regels zijn preciezer dan in de onderliggende wetsartikelen verwoord. Deze precisie van de regels zorgt ervoor dat deze geautomatiseerd ‘vertaald’ kunnen worden naar softwarecode om de bedoelde beoordeling – op basis van gegevens uit de aangifte van het voorgaande jaar – uit te voeren [Voorbeeld van een Regelspraak-regel](#).

§ 2. Objectief en subjectief recht

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 3. Rechtssubject in het objectieve recht (wetgeving)

§ 3.1 Wat is een rechtssubject, oftewel de semantiek?

In dit hoofdstuk gaan we de semantische (wat betekent een term?) en syntactische regels (welke uitdrukkingen met deze term zijn toegestaan?) beschrijven van het onderdeel Rechtssubject van de logisch formele, declaratieve en breed begrijpelijke taal met de naam WetsTaal. Met deze taal worden voor zowel de wetgeving als de wetsuitvoering modellen opgesteld waarmee de wetsuitvoering vanaf het begin van het wetgevingsproces getest kan worden. Dat betekent dat wetgeving op die manier opgesteld volledig is, breed begrijpelijk en waarbij de computer effectief kan worden ingeschakeld om de complexiteit te minimaliseren. De taal is een zogenaamde gecontroleerde natuurlijke taal. Dat betekent zowel begrijpelijk voor de meerderheid van de mensen als computers. Beide beschrijvingen spelen een belangrijke rol bij wetgeving en wetsanalyse op basis van patroonherkenning, zoals ook in een aantal andere exacte wetenschappen met groot succes wordt gebruikt. Bij die patroonherkenning willen we bewust een stuk overtolligheid inbouwen om in situaties waarin meer dan een enkel gestructureerd gegeven in de juridische bron ontbreekt, de patroonherkenning effectief te laten werken.

§ 3.2 Waarom beginnen we met rechtssubject?

De structuur van wetgeving die sinds 2012 steeds meer in kaart is gebracht, anders gezegd is gemodelleerd in een logisch formeel, declaratief en breed begrijpelijk model, laat zien dat rechtssubject als eerste vereist is om andere fundamentele begrippen van wetgeving en wetsuitvoering zoals rechtsbetrekking, rechtsfeit en rechtsgevolg te kunnen beschrijven. De structuur van wetgeving is sinds 2012 steeds meer bloot gelegd op basis van het modelleren van de:

- begripsomschrijvingen,
- gegevens,
- regels, en
- processen.

Hierbij is voor elke term gebruikt in gegevens, regels of processen die niet als glashelder kan worden aangeduid voor de meerderheid van de Nederlanders, een begripsomschrijving opgesteld. Deze structuur blijkt behoorlijk krachtig te zijn. Door die kracht volledig te expliciteren kan deze kennis gebruikt worden tijdens alle stappen van het wetgevings- en wetsuitvoeringsproces. Die structuur is tot nu toe onvoldoende en vaak geheel niet beschreven in de leerboeken Inleiding Rechtsgeleerdheid. Vanuit dat perspectief is het heel goed te verklaren waarom er zo veel misgaat in wetsuitvoering dat zelfs de eerste minister het woord schande gebruikt. Het niet bewust zijn van die structuur in de leerboeken voor het opstellen van wetgeving kan aangemerkt worden als de

voornaamste oorzaak van de problemen in de wetsuitvoering. Maar de wetgevingsjuristen zijn eigenlijk slachtoffer van het feit dat zij tijdens hun opleiding niet bekend gemaakt zijn met kennisanalysetechnieken en de onderliggende structuur van wetgeving. Zou dat wel het geval zijn, dan zou de kwaliteit van wetgeving structureel veel hoger liggen.

§ 3.3 Wat is een rechtssubject?

De begripsdefinitie van de term rechtssubject:

Een rechtssubject is

- de drager van rechten en plichten, en/of
- de generator van juridisch relevante feiten, en/of
- de uitvoerder van rechtshandelingen en feitelijke handelingen met rechtsgevolg.

Een juridisch relevant feit is een feit dat voorkomt in een

- voorwaarde, en/of
- rechtsobject en/of
- afleidingsregel

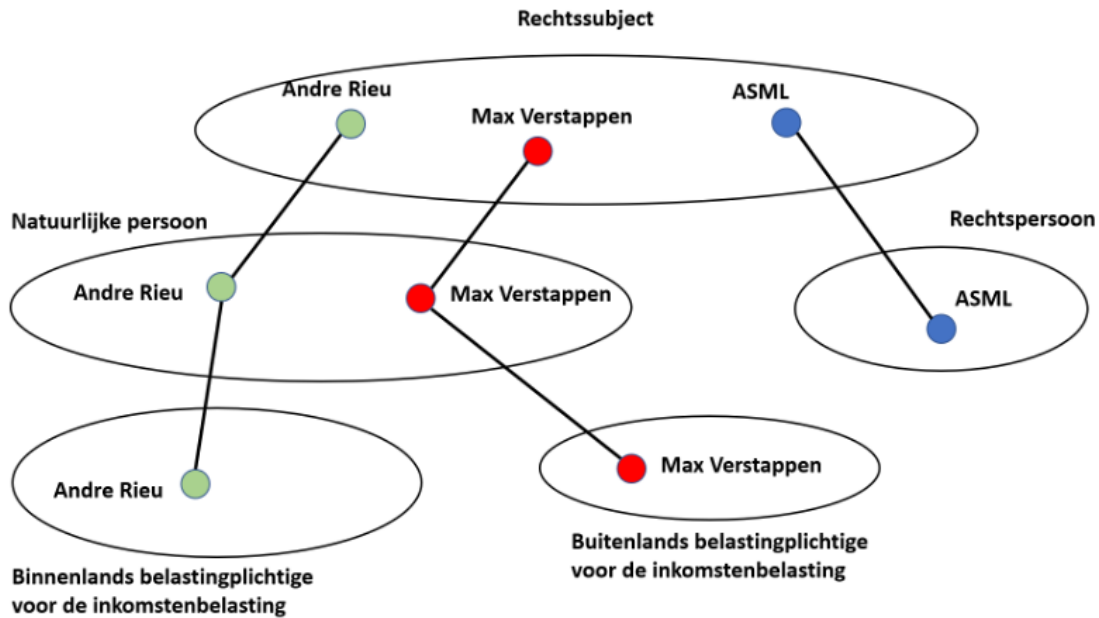
van een model voor wetgeving of wetsuitvoering. Een rechtshandeling heeft rechtsgevolgen en een beoogd doel. Een feitelijke handeling met rechtsgevolg heeft rechtsgevolgen, maar beoogt die rechtsgevolgen niet.

§ 3.4 Opbouw van de kennis

Een axiomatische benadering zou als volgt kunnen zijn. De begrippen achter de termen voordeel en nadeel worden bekend verondersteld. Een recht is een soort voordeel. Een plicht is een soort nadeel.

§ 3.5 Voorbeelden van rechtssubjecten

In onderstaand diagram zijn een aantal voorbeelden van rechtssubjecten gegeven die bij veel Nederlanders bekend zijn.

Figuur 1 voorbeelden van rechtssubjecten

§ 4. Rechtsbetrekking in het objectieve recht (wetgeving)

§ 4.1 Wat is een rechtsbetrekking, oftewel de semantiek?

§ 5. Rechtsfeit (juridische toestandsveranderaar)

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 6. Rechtsgevolgen (toestandsverandering)

§ 7. Rechtsobject

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 8. Juridisch relevant feit in het objectieve en subjectieve recht

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 9. Juridische toestand

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 10. Afleidingsregel

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 11. Voorwaarde

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 12. Variabele en waarde

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 13. Juridisch scenario met juridische aktes

Bijvoorbeeld een introductie.

NOOT: index

Dit hoofdstuk is toegevoegd met `class="informative"` in `config.js`.

§ 14. Conformiteit

Naast onderdelen die als niet normatief gemarkeerd zijn, zijn ook alle diagrammen, voorbeelden, en noten in dit document niet normatief. Verder is alles in dit document normatief.

§ 15. Lijst met figuren

[Figuur 1 voorbeelden van rechtssubjecten](#)

§ A. Index

§ A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie

RegelSpraak §1.

§ A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

[1EKAMERREGELSPRAAK] defines the following:

Voorbeeld van een Regelspraak-regel

